

APARADOR

ANNA CABANILLAS

Cent anys de música al Palau

Un dels edificis més representatius del modernisme i de la música catalana arriba al seu primer centenari. Cent anys en què ha estat l'escenari privilegiat de la vida concertística, nacional i internacional, de la ciutat de Barcelona. Parlem del gran Palau de la Música Catalana.

→ Ple de llums i de colors, el Palau de la Música Catalana sempre ha estat un equipament cultural obert al món: que ha acollit concerts de tots els gèneres i estils i, des de la darrera ampliació, també actes culturals, socials i empresarials, congressos i exposicions.

Construït entre el 1905 i el 1908 per un dels màxims exponents del modernisme català, Lluís Domènech Montaner, com a seu de l'Orfeó Català, el Palau ha constituït un patrimoni simbòlic i sentimental d'un poble que s'identifica amb la seva història. El 9 de febrer del 1908 va ser el dia escollit per obrir les portes a concerts de música orquestral i instrumental, interpretacions corals i recitals dels artistes més famosos de tots els temps.

L'acústica de la sala de concerts és immillorable per a la música tradicional, per la qual han passat des dels millors intèrprets i batutes del món de l'últim segle com Richard Strauss, Daniel Barenboim, Igor Stravinsky, Frederic Mompou, Pau Casals o Josep Carreras, fins a cantants i compositors de referència del panorama artístic internacional com Ella Fitzgerald i Duke Ellington, considerat un dels millors compositors de jazz de tots els temps juntament amb Louis Armstrong i Charlie Parker.

Però el Palau de la Música és molt més que una sala de concerts, és bellesa, és art, un plaer per als ulls tant de qui el contempla per primera vegada com per a qui el redescobreix cada cop que hi torna. I és

A l'esquerra, vista general de la sala de concerts del Palau de la Música. A la dreta, detall d'una taquilla del Palau ubicada a una espècie de columna decorada amb motius florals.

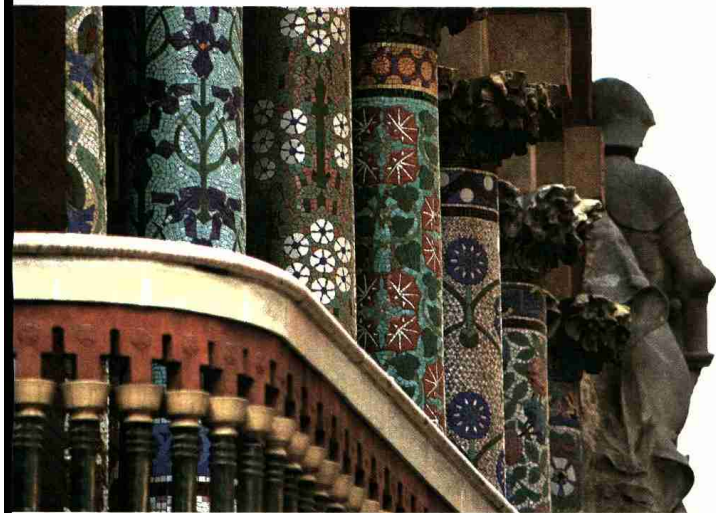
que tot i que l'edifici queda integrat dins dels carrers estrets de Ciutat Vella, on no gaudeix de gaire sol i té poca perspectiva, aquest destaca per formes originals i colors sorprenents.

Qui observa l'embolcall del Palau contempla la desmesa amb què Domènech va barrejar elements escultòrics que fan al·lusió al món de la música –com els quatre bustos de Johann Sebastian Bach, Ludwig van Beethoven, Palestrina i Wagner– i a la cultura catalana – amb sant Jordi portant la senyera i l'espasa o els cantaires de l'Orfeó Català – amb elements arquitectònics i decoratius de caràcter modernista, com

Per celebrar el seus primers cent anys, l'edifici acull **diversos actes commemoratius**, com un concert de l'artista de jazz Bobby McFerrin

el pentagrama que duu el nom del Palau. Qui creua la porta i puja els esglaons de l'escala imperial que presideix el vestíbul, s'endinsa en un món modernista en el qual s'han combinat diversos materials de construcció amb ceràmica, com el trencadís i el vidre. Les columnes sobre les quals s'aguanta l'edifici estan

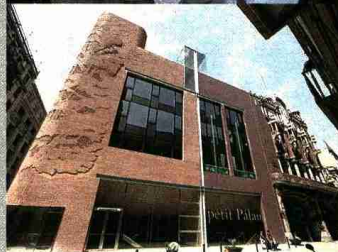
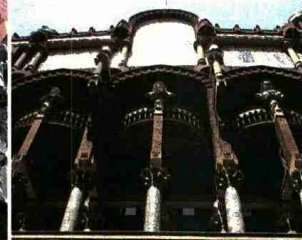
A la dreta, mosaics que cobreixen les columnes del Palau de la Música. Detalls de la façana del Palau i de la gran llum de vidre, anomenada popularment com "la peixera". A l'esquerra, visió general de la sala de concerts amb públic, des de l'escenari.

cobertes per relleus de flors i plantes, de rajola o pedra, i també instruments i notes musicals.

El punt final a la sorpresa de l'espectador el posa la sala de concerts, que, juntament amb l'escenari, configura un conjunt ben harmònic. Les mirades del públic es fixen en dos punts ben diferenciats però igual de sorprenents: l'anomenada *peixera de vidre* domina el sostre de la sala, que li aporta llum i bellesa, mentre que els immensos tubs de l'òrgan ubicats a l'escenari fan, a més d'una funció musical, una d'estètica.

Amb tot això, no és estrany que l'any 1971 el Palau fos declarat Monument Nacional –motiu pel qual es van iniciar les obres de remodelació i ampliació del Palau dirigides per Òscar Tusquets i inaugurades el 1989– i que el 1997 la Unesco el reconegués com un edifici Patrimoni de la Humanitat. Una altra data significativa per a la joia modernista és el 22 d'abril del 2004, moment en què es va inaugurar un ambiciós projecte anomenat l'Auditori Petit Palau, que completa l'oferta de les altres dues sales existents al Palau, la Sala Lluís Millet i la de Música de Cambra.

Però aquest any és un dels més especials que està vivint el Palau. Des del 9 de febrer, dia en què van celebrar el seus primers cent

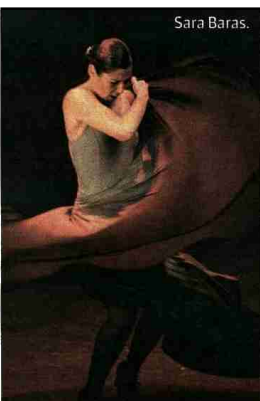

anys, l'edifici acull diversos actes commemoratius, com un concert que va donar la possibilitat al cor de l'Orfeó Català –el passat 9 de maig– de cantar amb l'artista de jazz Bobby McFerrin, autor de la mítica cançó *Don't Worry Be Happy*, o el que es viurà avui de la mà de Ravi Shankar, mestre del sitar i referent de la música hindú, que, amb la seva filla Anoushka, oferirà un dels tres concerts de la seva última gira europea. D'altra banda també s'ofereixen algunes exposicions sobre els cent anys viscuts al Palau a diverses entitats culturals com Caixa Fòrum, el Palau Robert o la Biblioteca de l'Orfeó Català, entre altres.

Per demostrar que després de cent anys el Palau està més viu que mai, s'han presentat també, en aquesta significativa data, les noves obres de restauració –conduïdes per Òscar Tusquets i Carles Díaz– d'algunes parts de l'edifici com la façana, les butaques i la mateixa sala de concerts. ■

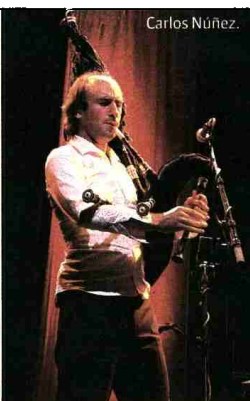
Duke Ellington.

Sara Baras.

Daniel Barenboim.

Carlos Nuñez.

Rosana.

Montserrat Caballé.

Veus que han fet

Des que es va inaugurar, el 1908, el Palau ha estat escenari de molts artistes de diferents gèneres i modalitats musicals. Música clàssica de diversos estils i èpoques, jazz, flamenc, música avançada, cançó d'autor, música internacional, concerts familiars, etc. El cert és que, en els seus més de 36.500 dies d'existència, ha ofert un munt d'actuacions musicals i hi han passat talents i veus tan virtuoses i diferents com la de Duke Ellington, un dels màxims exponents del jazz; Daniel Barenboim, mestre de la música clàssica; Montserrat Caballé; Josep Carreras;

la *bailaora* Sara Baras; la cantautora Rosana; el geni de la música celta Carlos Núñez, i un seguit de noms que no s'acaba mai. I no ens podem oblidar dels qui han crescut, personalment i professional, entre les parets del Palau, com l'Orfeó Català, que a més de promoure i divulgar un repertori coral d'inspiració popular, ha donat a conèixer les obres més significatives de l'orquestral clàssic, romàntic i modern, i el Cor de Cambra i els estudiants de l'Orfeó Català, fundada el 1999, i amb què l'Orfeó consolida el seu vessant pedagògic.

L'expert informa

Quan el públic no hi és

Què passa quan una sala de concerts queda buida de públic? No només varia l'aspecte visual del recinte, sinó que també n'ha variat l'acústica. No ens referim a la remor de la gent abans de començar el concert o aquells estossecs aïllats que se senten i que tothom intenta evitar, ens referim al comportament o a la resposta de la sala.

Tots els elements que hi ha en les sales de concert, com el nostre Palau, en modifiquen i conformen la resposta acústica, i el públic és un element que ho fa d'una manera gens menyspreable. L'explicació és que el cos humà absorbeix energia acústica i, per tant, la presència de públic fa augmentar l'absorció acústica d'una sala.

És important que quan una orquestra o un cor assaja, ho faci en les mateixes condicions acústiques que es trobarà el dia de l'estrena. Seria ideal que l'absorció acústica de la sala no variés en funció de la quantitat de gent que hi és present, de manera que el temps de reverberació (paràmetre que representa el ressò d'una sala) es mantingués constant i, de la mateixa manera, que no variessin tots aquells paràmetres associats que ens ajuden a avaluar la idoneïtat d'un recinte com a sala de concerts: brillantor, calidesa, claredat, etc.

Al Laboratori d'Acústica d'Applus+ disposem d'una sala anomenada reverberant, que es caracteritza per un temps de reverberació elevat (com el que s'acostuma a sentir en grans esglésies o catedrals) i que s'utilitza per mesurar l'absorció acústica de materials i, com no, de les butaques utilitzades en auditoris i sales de concerts. Ajudem els fabricants en el procés de desenvolupament i mesura de les seves butaques, amb l'objectiu de trobar aquell model que, tant lliure com ocupat, mantingui invariable la seva contribució a l'acústica de la sala.

Xavier Costa Guallar
Departament Acústica
Applus+
info.avui@appluscorp.com
www.applus.com

